

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ โยมอุตส่าห์ชวนขวยมานะ โยมอุตส่าห์ชวนขวยมามันเป็นการแสดงออกว่าเราเป็นชาวพุทธ พุทธศาสนา พุทธศาสนา วันสำคัญทางพุทธศาสนา ถ้าเราไม่แสดงออกความเป็นชาวพุทธของเราเลย เราจะมีอะไรเป็นสมบัติของเรา คนเกิดท้องถื่นใด เวลาเขามีวันนักษัตฤกษ์ของเขา เขาจะกลับท้องถื่นของเขา เพื่อความเจริญพัฒนาในท้องถื่นของเขา ใครมีพ่อ มีแม่ ถึงวันสำคัญเขาจะไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ของเขา

นี่เราเป็นชาวพุทธนะ วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา ถ้ามันดูคายเกินไปมันก็เป็นคนที่ใจจืดใจดำเกินไป ถ้ามันไม่ใจจืดใจดำเกินไปมันเป็นการประกาศนะว่าเราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธ วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันนี้วันวิสาขบูชา วันนี้เป็นวันเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นวันตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเป็นวันปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมีศาสนาพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชวนขวยมา ถึงได้มีมรรคญาณเพื่อค้นคว้าให้ลูกศิษย์ลูกหาได้พ้นจากทุกข์ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนามารือสัตว์ ขนสัตว์ ถ้ามารือสัตว์ ขนสัตว์ ปรารธนามารือสัตว์ ขนสัตว์ คนที่ปรารธนามา ดูเป็นพ่อ เป็นแม่คน ถ้าเป็นพ่อแม่คนต้องการให้ชาติตระกูลนั้นมั่นคง เราต้องมีอาชีพ เราต้องมีความมั่นคงในครอบครัวของเรา เราถึงจะเอาครอบครัวของเราไปรอดใช้ใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารธนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วปรารธนามาก็มีแต่ตัวมาใช้ใหม่ มีแต่ตัวมาเราก็จะมารือสัตว์ขนสัตว์ เอาแต่ความรู้ของตัวมารือสัตว์ขนสัตว์อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนามารือสัตว์ขนสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนาถึงสร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์คือเสียดละมามหาศาล ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อนพยากรณ์ว่า

ต่อไปนี่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงจะเข้าถึงการสร้างบารมีมา การสร้างบารมีอันนั้นมันมันทุกข์ มันยากมหาศาล มหาศาลเวลาทำมา ทำมาเพื่อหัวใจอันนั้น ทำมาเพื่อความพร้อมอันนั้น ทำมาเพื่อหัวใจที่เข้มแข็งอันนั้น จะมารื้อสัตว์ขนสัตว์ รื้อสัตว์ขนสัตว์ต้องมีอำนาจวาสนาบารมี

คำว่ามีอำนาจวาสนาบารมี คุณลักษณะที่มีบารมีเราเข้าไปใกล้กันๆ นั้นเรายังไม่กล้าได้แย่งสิ่งใดเลย เขาต้องมีอำนาจวาสนาของเขา ถ้าเขามีอำนาจวาสนาของเขาเขาต้องสร้างมา ถ้าสร้างมาเราบอกวันนี้วันเกิด วันตรัสรู้ วันปรินิพพานเราก็คิดแก่นั้นแหละ แต่ที่มาละ ที่มา ที่มาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผ่านสิ่งนั้นมาถึงได้สอนพวกเราไง สอนพวกเรา ถ้ามีวันสำคัญให้นึกถึงๆ ถ้านึกถึงก็นึกถึงเราไง

วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา โลกเขาก็มีความรื่นเริงกัน โลกเขาก็มี รัฐบาลเขาหยุดงานไว้เพื่อให้เราสร้างสมบุญญานิการ สร้างสมบุญบารมี สร้างสม สร้างสมขึ้นมาให้หัวใจมีความสุขอย่าให้มันทุกข์ยากจนเกินไปนัก เวลาเศรษฐกิจไม่ดีตำรวจเขาต้องตั้งด่านตรวจเลย เพราะอะไรเพราะเศรษฐกิจไม่ดีคนจะฉกชิงวิ่งราว นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจมันทุกข์มันยากนัก หัวใจทุกข์ยากมันแสวงหาแต่ความพอใจของมัน ถ้าหัวใจที่มันไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป การปกครองมันก็จะสะดวกสบายมากขึ้น เขาให้คนไปทำบุญกุศลให้สำนึกบุญบาปมันจะได้ไม่ไปสร้างบาปอกุศลให้กับตัวเอง

อันนี้พูดถึงว่าวันสำคัญทางพุทธศาสนา แต่วันสำคัญทางพุทธศาสนาเราทำเพื่อบุญเพื่อกุศลนะ ถ้าบุญกุศลทำเพื่อเรา ทำเพื่อเรา แต่เวลาหลวงปู่ฝั้นท่านบอก สำคัญทุกวัน พระกรรมฐานเราสำคัญทุกวัน เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยนะ คนเจ็บไข้ได้ป่วยทุกวินาทีที่มีค่าหมด หายใจเข้าแล้วไม่หายใจออกก็ตาย เราจะรอแต่วันสำคัญทางพุทธศาสนาแล้วเราค่อยขวนขวายมาทำบุญกุศลกันไข้ไหม เราต้องมีวันสำคัญเท่านั้นเราถึงทำคุณงามความดีไข้ไหม ถ้ามันไม่ใช่วันสำคัญเราจะไม่ทำสิ่งใดเลยหรือ

พระกรรมฐานเราถึงบอกว่ามันสำคัญทุกวัน สำคัญทุกวัน ไม่มีวันไหนไม่สำคัญเลย เพราะสำคัญทุกวัน ลมหายใจเข้า ลมหายใจออกก็สำคัญ ถ้าลมหายใจสำคัญ ความสำคัญอันนั้นมันจะทำให้เราสำนึกได้ พอสำนึกได้ ทำความคิดต่อเนื่องไป เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วไม่

ได้ผลๆ เราร้องเรียนกันตลอดว่าเราทำความดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี แล้วไอ้ที่ทำความชั่วไม่พูดบ้างละ ไอ้ทำความดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แน่นอนๆ แต่ความดีของใครล่ะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมามันมหัศจรรย์ๆ นะ มหัศจรรย์เพราะคนมีดีกับชั่ว มีสุขกับทุกข์ เวลาสุขกับทุกข์อย่างนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงมัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางๆ ความสมดุล ความปรับสมดุลของใจ ถ้าใจมันปรับสมดุลของมัน คุณิวเวลาอุเบกขาๆ คำว่าอุเบกขา อุเบกขาธรรมมันก็จะลงไปซ้ายและขวานะ ความปรับสมดุลของธรรม ความปรับสมดุลของธรรมนะ แล้วความปรับสมดุลของใคร

คนเรานิสัยแตกต่างกัน ถ้าความปรับสมดุล มัชฌิมาปฏิปทาความสมดุลๆ ทางสายกลางๆ ทุกคนก็ทางสายกลางก็แบ่งครึ่งกันแล้วก็ไป แบ่งครึ่งกันมันก็ยังเลวอยู่อย่างนั้นแหละ ไอ้ดีก็ไปทางดี ไอ้เลวก็ไปทางเลว ไอ้เอาดีๆ มาเถียงกันมันก็ตั้งป้อมสู้กัน แต่ความปรับสมดุล ความปรับสมดุลของมัน ความปรับสมดุลของใจเรา วันสำคัญทุกวันๆ ทุกวันเพราะเราหายใจเข้าและหายใจออก ทุกวันเพราะเราทุกข์ ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว เราอย่าคิดว่าเรามีความสุขเราเอาตัวเรารอดแล้ว เพราะว่าตายไปก็ไปเกิดใหม่ ผลของวิญญูฯ ใจ

ถ้าผลของวิญญูฯ ถ้าในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ถ้าทุกดวงใจว่าแห้ว แล้วทุกดวงใจจะเอาอะไรเป็นที่พึ่งล่ะ พุทธศาสนาสอน วันนี้ถ้าวันสำคัญทางพุทธศาสนาเป็นประเพณีวัฒนธรรม เราก็มึนน้ำใจต่อกัน เรามีน้ำใจต่อกัน เรามีเสียสละต่อกัน เรามีความดีต่อกัน ถ้าสังคมสงบร่มเย็น สมณะ ชี พราหมณ์ได้ประพฤติปฏิบัติ สังคมเขาจะรบบราฆ่าฟันอยู่ สมณะ ชี พราหมณ์จะมานั่งหลับหูหลับตาอยู่จะเป็นอย่างไร

สมณะ ชี พราหมณ์ขึ้นมา ถ้าที่ไหนในสังคมนั้นมีผู้ที่มีศีล มีธรรมขึ้นมา ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ถ้าฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ความเป็นอยู่ การกสิกรรม อาหาร บัจจัย ๔ เราก็สมบูรณ์ ถ้าอาหารบัจจัย ๔ สมบูรณ์เราจะไปแย่งชิงอะไรกันใหม่ แต่ถ้ามันขาดแคลนขึ้นมาเราก็จะแย่งชิงๆ กัน ถ้ามันขาดแคลนขึ้นมา ถ้าเรามีหัวใจเราแบ่งปันกัน ถ้าเราแบ่งปันกันนะ สิ่งที่เราจะมีการรบบราฆ่าฟันกัน เราเจือจางกันด้วยน้ำใจไม่ดีกว่าหรือ แต่มันทำใจอย่างนี้ได้อย่างไร เพราะคนเรานั้นไม่ยอมใคร กิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจมันจะชี้หัวคน มันจะไปนั่งบนหัวคน มันต้องการให้คนยอมรับ แล้วตัวมันเองมันยังยอมรับตัวมันเองไม่ได้

ในตัวมันเอง คุณสิ่งที่อยู่ในหัวใจมันยังควบคุมไม่ได้ แล้วมันจะให้คนอื่นยอมรับ ใครจะยอมรับ มันไม่มีใครยอมรับหรอก ถ้าไม่มีใครยอมรับมันก็ให้กันไม่ได้ใจ ให้กันไม่ได้เพราะมันเกิดทิฐิมานะในหัวใจนี้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนที่ใจ ให้ฝึกหัดๆ เพราะเราดูคุณนะว่าระดับของท่าน ท่าน สีล ภาวนา ระดับของท่านพวกนี้ยังระดับที่ต่ำกว่าเรา ระดับของท่าน คุณหลงตาท่านเป็นพระอะไร เวลาท่านพูด ใครจะดี ใครจะเลวเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดีกันวะ ท่านพาพวกเราเสียสละๆ เสียสละเพื่อความมั่นคงของชาติ

ถ้าความมั่นคงของชาติ คนที่เห็นด้วยเขาก็เห็นด้วย คนที่ไม่เห็นด้วยเขาก็บอกว่ามันไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่กิจของสงฆ์ แล้วกิจของสงฆ์อะไรละ กิจของสงฆ์ก็จะกว้านมาเป็นสมบัติของคนเดียวใช่ไหม กว้านมาขนาดไหนมันก็เอาไปไม่ได้หรอก มันไปได้แต่คุณงามความดีเท่านั้นแหละ สิ่งนี้ ใครจะดีเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดี เราเสียสละกัน เสียสละเพื่ออะไรละ เสียสละเพื่อน้ำใจของเขา ถ้าเสียสละเพื่อน้ำใจของเขา คุณสิเราเราทนทุกข์ทนยาก เราจนตรอก เราอยากให้เห็นหันหน้ามามองก็ยังดีเนาะ เราจะทุกข์จะยากเนาะให้คนเห็นใจเราหน่อยหนึ่งก็ยังดี

ถ้ามีคนเขาเห็นน้ำใจต่อเราเนะ ใจที่ว่ามันจะทุกข์มันจะยาก เออ เราก็มีคนเห็นเนาะ เราก็อยากมีที่พึ่ง กำลังใจมันมานะ ถ้ากำลังใจมันมานะ ใจสิ่งที่มันเป็นอุปสรรคๆ เราแก้ไขได้ทั้งนั้นแหละ อุปสรรคๆ อุปสรรคเขามีไว้ให้แก้ไข เวลาพระนั่งสมาธิ ภาวนา เวลามันเจ็บปวดขึ้นมา มันทุกข์มันยากขึ้นมาใครจะแก้ไข เรานั่งอยู่โคนไม้ นั่งอยู่ในป่า อยู่คนเดียว เวลามันทุกข์ มันยาก ใครจะเห็นน้ำใจฉันบ้าง หลวงตาท่านบอก ๕ ปีท่านอยู่ในป่าของท่าน มีใครเห็นท่านบ้าง ท่านทุกข์ท่านยากอยู่ในป่าของท่าน ท่านทุกข์ท่านยาก ไม่ใช่มาคิดว่าทุกข์ยากแล้วจะมาทวงบุญทวงคุณ

คนทุกข์คนยากดูชาวเขาสี ชาวเขาอยู่ในป่า คุณเขาก็ทุกข์ยากของเขา แต่เวลาเราไปเห็นเนะเรามองว่าเขาทุกข์ยาก แต่เขาพอใจของเขา ชีวิตของเขาเขาพอใจนะ คนในที่ราบสูงเขาบอก ใจคนพื้นราบกินแต่น้ำได้ศอกเขา กินแต่ของที่เหลือจากเขา เขามีความสุขของเขา คือเขาพอใจในเขาพอใจความเป็นอยู่พอเพียงของเขา เขามีความสุขของเขา แต่เราจะไปพัฒนาเขาๆ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราทุกข์ยากอยู่ในป่าเราพอใจๆ บวชมาเพื่อค้นคว้ามันมีความสำคัญทุกวัน พระกรรมฐานเขาพยายามค้นคว้าในเรื่องของหัวใจของเขา ถ้าค้นคว้าหัวใจของเขา ถ้ามีอำนาจวาสนา มีคนมาเจือจาน อันนั้นมันเป็นบุญของคนๆ นั้น ถ้ามันไม่มีใครมาเจือจาน ไม่มี

ใครเจ้องาน เราอดอาหาร ๓ วัน ๔ วัน บิณฑบาตฉันสักหนหนึ่งมันก็พอใจ เราต้องการความ
สังัดความวิเวกอย่างนั้นเป็นการคัดแปลงหัวใจของเขา เพียงแต่เวลาทุกข์ยากมันทุกข์ยากอย่าง
นั้น เพราะว่ามันมีความเข้มแข็งอย่างนั้น มีการกระทำอย่างนั้นถึงได้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมในใจ
ใจ

ถ้าเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมในใจ โธ้ย ต้องทำขนาดนั้นเชียวหรือ เรามาทำบุญกุศลกันเราก็
ต้องการประสบความสำเร็จทั้งหมด ถ้าประสบความสำเร็จ ถ้าใครไม่ได้ฝากเงินในธนาคารไป
เบิกไม่ได้ ใครฝากเงินในธนาคารไว้มียอดเท่าไรก็เบิกเท่านั้น อำนาจวาสนาบารมีที่เราได้สร้าง
สมมา ถ้ามันแห้งแล้งมา แห้งแล้ง คุณิตุคตะเข้ญใจ ในพระไตรปิฎกทุกตะเข้ญใจจะไม่เคยฉัน
อาหารอิมเลย ไม่เคยกินข้าวอิม คนเราเกิดมาไม่เคยอิมท้องมันมีความสุขใหม่ ทุกตะเข้ญใจเขาก็
พยายามขวนขวายของเขาจนสิ้นสุดแห่งทุกข์ไปได้เหมือนกัน

นี่ใจเขาสร้างของเขามาอย่างนี้เพราะมันมีเหตุการณ์อย่างนี้ เขาจะไปถามองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ อำนาจวาสนาบารมีเป็นถึงพระอรหันต์นะ ทำไมไม่เคยกิน
ข้าวอิมสักมือเดียวเลย กิตติศัพท์มันร่ำลือไปจนพระสารีบุตรไปเยี่ยมมะ พระสารีบุตรถามว่าเป็น
อย่างนั้นจริงหรือ จริง พระสารีบุตรเป็นอัครสาวกเบื้องขวา ด้วยอำนาจวาสนาบารมีใจ ท่านเห็น
ใจมากท่านก็เลยจับบาตรไว้ ฉัน ฉันให้อิม ถ้าพระสารีบุตรปล่อยอาหารจะหายไปทันที

เพราะบารมีของเขา เขาสร้างของเขามาอย่างนั้น แต่ด้วยอำนาจวาสนาของพระสารีบุตร
พระสารีบุตรจับบาตรไว้ ฉัน ฉันให้อิม ฉันอิมมือเดียวเกิดมาชาติหนึ่งได้กินข้าวอิมมือเดียว อิม
มือนั้นแล้วก็ตาย เขาทำของเขามา แต่พระสารีบุตรอยากจะช่วยเหลือ อยากจะเจ้องาน จับบาตร
ไว้เลย ปล่อยบาตรไม่ได้นะ ปล่อยบาตรไปเลยหายไปเลย เพราะเขาทำของเขามาอย่างนั้น นี่ใจ
ใครไม่ฝากธนาคารไว้จะไปเบิกเอาอะไร

ที่เรามาทำบุญกุศลอยู่นี้ฝากธนาคารไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่าเราหา
เงินมาบาทหนึ่ง เราจะใช้สอยตัวเอง ๑ สติง เลี้ยงดูพ่อแม่ในครอบครัวเรา ๑ สติง ลงทุนลงแรงอีก
๑ สติง เหลืออีก ๑ สติงฝังดินไว้ วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา โยมมาทำบุญกุศลฝังดินไว้ ฝังไว้
ที่ไหน ฝังไว้ในใจของโยมเอง วันนี้ใครได้ขวนขวายเอาสิ่งใดมาทำบุญ คนๆ นั้นเป็นคนแสวงหา
มา คนๆ นั้นได้เห็นสิ่งที่เราถือมา มันฝังลงอยู่ในใจนั้น อีก ๑๐ ปี ๒๐ ปีมันยังนึกถึงสิ่งที่มันถือ
มาใส่บาตรวันนี้ได้

ฝังลงไปใใจนั้น ฝังดินไว้ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกอุบายไว้ให้เราสร้างเนื้อสร้างตัวโดยที่เราไม่รู้ตัวเลย ไ้อ้วพวกพาลมันก็บอกว่าพวกนี้ไม่รู้จักเก็บมัชยัสถ์ พวกนี้ไม่รู้จักเอาไปเสียดละๆ ก็เขาฉลาด เขาไม่ได้โง่เหมือนเอ็ง โง่คิดว่าเป็นของเราๆ ขวนขวายว่าเป็นของเรา แล้วมันเป็นของเราไหมล่ะ มันไม่เป็นของเราเลย เพราะ เพราะสิ่งนั้นมันจะเป็นสมบัติสาธารณะ มันจะตกอยู่ที่โลกนี้ สมบัติสาธารณะ คุณสิดนหนทางใครใช้สอยเท่าไรก็ได้ใช้สอยเท่านั้น ใครไม่ใช่สอยถนนก็อยู่อย่างนั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน มันเป็นสมบัติสาธารณะ มันเป็นแร่ธาตุ มันเป็นของอยู่กับโลกนี้ ใครที่ขวนขวายมาด้วยอำนาจวาสนาบารมี มีวาสนามาจนถึงแสวงหาสิ่งนั้นมาเป็นของเราได้ คนที่ไม่มีความขึ้นมา ทำอย่างใดมันก็หลุดไม้หลุดมือไป มันไม่เป็นจังหวะและโอกาสของเรา แล้วไอ้คนโง่งล่ะ โง่งมันโง่งมาๆ โง่งมานั้นมันสร้างอกุศล มันสร้างอกุศลมันก็ต้องแบกอกุศลนั้นไป

สิ่งที่ใครทำมา ความลับไม่มีในโลก ใจดวงใดทำใจดวงนั้นรู้ ใจดวงใดเป็นคนแสวงหามาด้วยกุศลและอกุศลใจดวงนั้นรู้ ใจดวงใดที่ทำมาสิ่งใดใจดวงนั้นรู้ แล้วใจที่ตั้งสติแล้วทำความสงบมาให้เป็นสัมมาสมาธิใใจนั้นก็รู้ แล้วถ้าใครทำสมาธิไม่ได้มันบอกกว้างๆ ของมันมันก็รู้ แต่รู้ด้วยอวิชา รู้ด้วยความหลงไหล รู้ด้วยไม่มีเหตุมีผล แต่คนที่ทำความสงบขึ้นมาถ้าเขารู้ของเขา เขารู้ด้วยมีหลักมีเกณฑ์ของเขา เขารู้ด้วยมีองค์ความรู้ของเขา เขารู้ด้วยกำลังจิตของเขา จะเกิดพายุลมแรงขนาดไหนความรู้อันนี้มันก็อยู่กับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นทำความสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเกิดปัญญาขึ้นมามันจะสำรอก มันจะคายอวิชาออกไป

ถ้ามันคายอวิชาออกไป วันนี้อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมฯ มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทาโดยความเป็นจริง ด้วยความสมคูล ปรับสมคูลของมรรค ความดีชอบ ความเพียรชอบ ระลึกชอบ ความต่างๆ ชอบมันปรับสมคูลของมัน มัชฌิมาปฏิปทามันรวมตัวมันสมุจเฉทปหาน มันสำรอกคายอวิชา อวิชาคือความไม่รู้จักมัน อยู่กับเรา หัวใจดวงนี้แบกมันมา อยู่ด้วยกันมาไม่เคยรู้จักมันเลย ไม่เคยเห็นสิ่งใดในหัวใจมันเลย เวลามันสำรอกมันคายออกมามันคายกลางหัวใจ มันเป็นปัจจุตัง เป็นสันทิฏฐิโก

นี่ใใจความลับไม่มีในโลกใใจ ถ้าคนรู้จริงมันก็รู้จริงวันยังค่ำ จะไปอยู่ที่ไหนมันก็รู้จริงของมัน คนไม่รู้จริงไปอยู่ไหนมันก็ไม่รู้จริงของมันอยู่วันยังค่ำ แต่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นปริยัติ ปริยัติเป็นทางวิชาการ ไม่มีทางวิชาการ เราหวังนักที่เราอยากมี

วิชาการ เราอยากมีความรู้ ความรู้เพื่อประพฤติปฏิบัติ ความรู้ของเรา เรารู้มาเพื่อวิเคราะห์วิจัย เพื่อให้เป็นความจริงขึ้นมาอีกชั้นหนึ่งไง

แต่ของเราคิดว่าเราเป็นความรู้แล้ว เรามีความรู้ เราแบกความรู้นี้ไป เราถือตัวถือตนว่าเรามีความรู้ไง แต่ความรู้นี้เขาให้ประพฤติปฏิบัติไง ปรียัตแล้วนิพพานไม่มี ปรียัต ปฏิบัติ ปฏิเวธ ต้องปฏิบัติมันถึงจะมีมรรค มีผล ต้องปฏิบัติมันถึงนิพพานได้ นิพพานมันอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติ นั้น แล้วการประพฤติปฏิบัตินั้น ห้องทำงานของนักวิทยาศาสตร์เขาจะไม่ให้ใครเข้าไปยุ่ง เพราะมันจะทำให้เชื้อโรคเข้าไป

นี่ก็เหมือนกัน ศิล สมาธิ ปัญญาในใจของเรามันต้องมีการปฏิบัติ เขาจะสงวน เขาจะรักษา ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติจริงๆ นะ ท่านสงวนรักษาสิ่งนี้มาก วันนี้อย่างสำคัญทางพุทธศาสนา เรามาทำบุญกุศลกันเราถือตัวถือตนว่าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นคนดีมาก หลวงปู่ฝั้นท่านบอกว่าสำคัญทุกวัน ไม่ใช่เฉพาะวันสำคัญทางพุทธศาสนา สำคัญทุกวัน ในเมื่อมีชีวิตอยู่ มีชีวิตอยู่ มีความรู้สึกอยู่ ความรู้สึกนี้สำคัญ ความรู้สึกนี้มันรับรู้ตลอดเวลา แล้วความรู้สึกอันนี้มันทำให้มีสติปัญญา

นี่คือสังขารม สังขารมว่าเรามองกันแต่สมบัติภายนอกไง สมบัติภายนอกทุกคนก็ต้องแสวงหานะ เราเกิดมามีปัจจัย ๔ พระบอกมาให้ละให้วาง พระก็ต้องบิณฑบาต ไปเอาเข้ามาเมื่อกี้ นี้ เดินมาเอามาหลายถุงเลย ทำไมพระไม่ปล่อยวางล่ะ มันปัจจัยเครื่องอาศัย นี่เป็นวิทยาศาสตร์นะ เราพูดกันโดยข้อเท็จจริงนะ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเองว่า ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ขาดไม่ได้ ชีวิตนี้ขาดปัจจัย ๔ ไม่ได้ ถ้าขาดปัจจัย ๔ ชีวิตนี้อยู่ไม่ได้แล้วเอาอะไรไปปฏิบัติล่ะถ้าไม่มีชีวิต

เกิดมาก็เพราะมีชีวิต ถ้าชีวิตนี้มันอยู่ได้เพราะปัจจัย ๔ ถ้าปัจจัย ๔ เพื่อดำรงชีวิต กินเพื่อดำรงชีวิต ไม่ใช่กินเพื่อเกียรติ ไม่ใช่กินเพื่อศักดิ์ศรี ไม่ใช่กินเพื่อกาม ไม่ใช่กินเพื่อความอยากใหญ่ กินเพื่อดำรงชีวิต รักษาชีวิตนี้ไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติไง รักษาชีวิตนี้ไว้เพื่อเป็นหลักชัย นี้พูดถึงสังขารความจริงเป็นแบบนั้น ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ เราแสวงหาเราก็ต้องทำของเรา มันเป็นสมบัติสาธารณะ แล้วสมบัติของเราจริงๆ ก็คือความรู้สึกภายใน ความรู้สึกภายในถ้ามันหลงไหลไปมันก็หลงไหลไปนะ แล้วถ้าเชื่อใคร สายบุญสายกรรม ชาติ แร่ธาตุที่มันแร่ธาตุหนักมันจะตกหนัก สารตะกั่วมันจะตกหนัก และสารที่มันเบา มันจะลอย

แร่ธาตุคือความพอใจ คืออำนาจวาสนาของจิต มันชอบ มันชอบๆ จะดีจะชั่วจะชอบนะ
ทำไม่ ชอบ แต่ไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่ ธรรมเขาเอาสัจจะ ธรรมและวินัยนี้เข้าไปกรอง แล้วถึงกัน
ว่าเป็นคนดีๆ อย่างเดียวกัน ศีล ๕ เป็นตัวจับ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีลนี้เป็นสมบัติกลาง ใครไม่
ว่าจะดีไม่ว่าจะเลว มันก็ดีแล้วด้วยความคิดของเราเองไง แล้วก็ถึงกันใครดีกว่า ใครชั่วกว่า ใคร
ดีกว่า ใครชั่วกว่าก็ปัจจัยตั้งสมบัติของเขา

แต่ถ้าสมบัติของเราจะ เราจะบอกว่าโยมชวนขายกันมา หวังมรรค หวังผล หวังบุญกุศล
บุญกุศลคือปัญญา บุญกุศลคือปัญญาหัวใจที่มันส่องแผ้วที่เรามีปัญหาให้เราเป็นโทษกับความไม่รู้
ในใจเรา ความไม่รู้ เพราะความไม่รู้ ความโลภถึงเป็นเหยื่อ ชีวิตเราทุกข์ยากเพราะให้เขาชักนำ
กันไป ชีวิตเรา คุณสัจธรรมเจ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ โคนต้นโพธิ์นั้นคน
เดียว ครูบาอาจารย์เราอยู่ในป่าในเขาประพฤติปฏิบัติด้วยหัวใจของท่าน คั่นคว่าบักบั่นในใจนั้น
ในใจนั้นส่องแผ้ว

นี่ก็เหมือนกัน มาวัดมาวาเพื่อให้มันฉลาดขึ้นมาไง ฉลาดกับอารมณ์ ฉลาดกับความรู้สึก
นึกคิด แล้วเราดูแลหัวใจของเราเพื่อความสุขของเรา บุญ บุญคือปัญญา ปัญญาที่เอาตัวรอดได้
โดยไม่ทุกข์เกินไป แต่ถ้าว่าไม่ทุกข์เลยไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องปรินิพพาน
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหมอบชีวกเป็นหมอบประจำพระองค์ ร่างกายนี้ต้องชราคร่ำคร่า
เป็นธรรมดา ใครเกิดมาแล้วร่างกายนี้ต้องชราคร่ำคร่า เราก็ต้องดูแลกันไป แต่หัวใจละ หัวใจ

หัวใจที่มันส่องแผ้ว ร่างกายนี้ชราคร่ำคร่า เราก็มองดูความชราคร่ำคร่าด้วยความเท่าทัน
ด้วยปัญญา มันไม่ตีโพยตีพายไง แต่ถ้าไม่มีปัญญามันตีโพยตีพายแล้วทุกข์มาก ฉันทเป็นคนเดียวๆ
ไม่มีใครเป็นอย่างฉันทเลย แล้วมันมีใครไม่เป็นบ้างล่ะ เกิดมามันตายหมด แต่ตัวเองก็ตีโพยตีพาย
ไปโดยที่ไม่มีปัญญา ทุกข์มากนะ ปัญญารักษาหัวใจเรา บุญกุศลนี้ใจให้เราฉลาด ชาวพุทธ
พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เอวัง